

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jus Canonicum Practice Explicatum

Seu Decisiones Casuum Ad Singulos Decretalium Gegorii Papæ IX. Titulos,
& ad Consuetum Referendi Modum accommodatæ

Complectens dimidiam Decretalium Partem, videlicet nonaginta duos
Titulos, nimirum usque ad Titulum XX. Libri de Feudis exclusivè

Pichler, Vitus

Ingolstadii, 1728

Quæst. An promisso Beneficii nondum vacantis, etiam jurata &c. sit nulla?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62305](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62305)

obsequiis aut muneribus (de quibus tamen nihil constat, quamvis aliqui suspicentur) inductus Tobias postulata expediri Signaturam iussit. Quæ obrem Bonifacius & Tobias rem omnem jam esse confectam rati nihil amplius dubitabant de felici votorum suorum successu. Sed mortuò intra non longum temporis intervallum Bonifacius Patronus præsentavit Eugenium, venatoris sui filium, præterito To-

bia. Qui nescio quam sibi injuriam factam esse conquestus & Patrono & Vicario Generali Signaturam suam exhibuit, & se, tanquam tempore, consequenter & jure potiozem, Eugenio præferendum esse contendit, nec in potestate Patroni esse contra datam sibi fidem, æquivalenti juramento & litteris roboratam, alium præsentare.

Q U Æ S T I O.

An promissio Beneficii nondum vacantis cum consensu Beneficiati facta, & litteris, vel juramento firmata, tribuat jus?

Dixeris, quòd sic. I. Quia omnis promissio acceptata tribuit jus promissario, sicut donatio acceptata donatario, vel sicut pactum, cui æquivaleret promissio acceptata. Specialiter II. Si promissioni accessit juramentum, quòd semper servandum est, quando non cedit in præjudicium tertii, nec in dispendium salutis æternæ vergit, seu quòd sine peccato servari potest: sed peccatum utique non est præsentare eum, cui juratum est: Patronus autem, licet formale juramentum suæ promissioni non adjecerit, fidem tamen suam Nobilem interposuit, quòd apud Germanam Nobilitatem æquiparatur juramento. Id quòd III. roboratur, quòd accesserint litteræ & scriptura: quæ autem scribimus, meditato facimus, & quæ scriptò promittimus, ad ea enixè nos obligare intendimus. Nec obstat IV. quòd in

hoc Titulo SS. Canones prohibeant conferri Beneficia nondum vacantia, quia Rubrica loquitur solum de concessione Præbendæ vel Beneficii non vacantis, non de promissione, & textus cc. subjunctorum, quæ loquuntur de promissione Beneficii non vacantis, non loquuntur de promissione juramento, vel litteris firmata, consequenter ad promissionem taliter administratam non sunt extendendi. Imò V. non loquuntur de Patrono promittente, sed tantum de collatore: ergo promissio Patroni valebit, & jus tribuet promissario.

VI. Specialiter hic considerandum est, quòd promissio hujus Beneficii facta sit cum consensu & ad instantiam Beneficiati adhuc viventis, cui proin facta non est injuria: sicut igitur pactum de futura successione hæreditaria valet & jus tribuit, si fiat cum consensu

sensu illius, de cuius hereditate initur pactum, modò is in tali consensu usque ad mortem perseveraverit. *l. fin. C. de pactis.* licet non valeat, si in eatur pactum sine illius consensu: ita & valebit promissio Beneficii vacaturi facta cum consensu illius, qui illud obtinet, licet fortassis non subsisteret facta absque illius consensu, VII. Si Beneficium nondum vacans promitti non possit, nec promitti possit Præbenda proximè vacatura illi, qui ad legitur in Canonicum supernumerarium: sed hæc saltem tacitè promitti potest ita, ut talis Canonicus acquirat jus ad Præbendam proximè vacaturam. *c. cum M. de constit. c. dilectus de Præb. § c. 13. eod. in 6.* Imò VIII. *in c. 4. § ii. h. i. item c. 12. de Offic. Deleg. § c. 2. de Præb. in 6.* disertè habetur, quòd possint promitti Beneficia vacatura. IX. In *c. 11. cit.* approbatur delegatio potestatis ad conferendum Beneficium vacaturum: ergo potest conferri, consequenter & promitti Beneficium vacaturum, seu nondum vacans. X. In *c. tanta de Excess. Prælat.* promissio Beneficii nondum vacantis irritatur per sententiam specialem: ergo ante sententiam fuit valida, & quod indè sequitur, jus tribuit. XI. In *c. 21. de Jure Patr.* habetur, reservationem Præbendæ, proximè vacaturæ, per legatum à latere factam, utilem ac ratam esse: ergo & promissio Beneficii vacaturi quoque utilis & rata esse debet; cum reservatio, præsertim in commodum certæ personæ, promissionis vim obtineat.

XII. Consuetudo Germaniæ habet, Beneficia nondum vacantia à Patrono promittantur, & ideo passim ad illi dari Signaturas conspiciuntur. Et si non XIII. Si tales Patroni non adhiberentur ad standum his Signaturis, eas obtinentes indè non consequerentur jus, iudificarentur, & tales Signaturæ nullum prorsus effectum haberent; quod dici nequit.

Quàm multa autem hæc sunt merò, tam infirma sunt robore, adeò impedire nihil valeant, quòd nò in contrariam sententiam non inclinè, quàm rapiat à SS. Canonibus, hujusmodi promissiones Beneficiorum non vacantium disertè interdictis, ut in Concilio lateranensi anno 1179. & ad hoc se referentur *c. 2. 3. 13. x. § in c. 2. h. 1. Summarium c. 13.* sic habet in terminis: *non valet promissio Beneficii vacaturi, non obstante, quòd interveniat scriptura, ut indicat sub junctus d. c. 13.* Textus verò *d. c. 2.* sic sonat in fine: *promissiones earum & alias quascunque sub quovis modo aut forma verborum de cetero factas per quas directè vel indirectè aperit valeat ad Beneficia vacatura, auctoritate Apostolica penitus reprobantur, omnino viribus vacuumus, decernuntur per eas, vel ipsorum aliquam, ad videndum alicui nullum deinceps quod dolibet obligari.* Ergo promissio Beneficii nondum vacantis clarè est irritata in Jure Sacro, ita ut promissio nullum indè nascatur jus, nec promittenti oriatur obligatio.

matum ex Trident. quod *f. 24. c. 19. de res. sicut* gratias expectativas ad Beneficia nondum vacantia.

Rationes Juris ita statuentis omnino graves adducuntur in *citt. cc. & quidem l. Ne detur occasio optandi & captandi mortem alienam, nempe Beneficiorum Beneficia promissa possidentium. II. Ut removeatur spes & expectatio futuræ successione in Ecclesia DEI, quam ipsi etiam Gentiles condemnant. III. Ut occurratur incommodis & gravaminibus, quæ Ecclesiis earumque Prælati ex hujusmodi promissionibus facile oriri possunt; cum ambitio & cupiditas hominum facile per importunitatem exorqueant tales promissiones, ut, ubi Beneficia vacare contigerit, non amplius sit libertas promovendi digniores, qui fortè tunc primùm comparent, & pro Beneficiis supplicent, postquam minus idonei per suam importunitatem sibi jus jam præripuerunt. IV. Quia etiam de Jure Civili pactum de futura successione in bonis temporalibus vivente eo, cui succedendum, tanquam contra bonos mores initum damnatur. *l. 29. §. fin. ff. de donat. l. §. C. de Pactis.* Ex his jam fluit responsio ad ea, quæ adversari videbantur.*

Ad I. Promissio acceptata, nisi à Jure sit irritata, tribuit quidem jus, non verò illa, quæ à Jure reprobata, cassata, & irritata est, uti promissio Beneficii non vacantis. Ad II. Etiam juramentum tali promissioni adjectum pro irritato & invalido haberi debet,

partim quia est contra SS. Canones, & quidem bonum publicum spectantes, ut patet ex rationibus suprâ relatis, adeoque sine præjudicio Juris Sacri, in conscientia obligantis, & boni publici, servari non debet (quavis id, quod juratum est, citra obligationem tamen, præstari possit, utpote per se non illicitum) partim quia, si valeret juramentum his promissionibus adjectum, facile eluderentur saluberrimæ cautelæ Canonicarum Constitutionum, quibus Pontifices & Patres Concilii Lateranensis, irritando hujusmodi promissiones, obviare voluerunt perverforum hominum ambitioni & cupiditati, aliisque incommodis ex præpropera Beneficiorum promissione orituris; nam æquè juramentum, ac promissio, à Patronis, vel Collatoribus Beneficiorum, extorqueri, & sic, quod unâ viâ rejicitur, alterâ obtineri posset contra regulam *82. de R. l. in 6.*

Ad III. Et si litteræ acceperint, tamen irrita declaratur promissio in *citt. c. 13.* Dein ubi promissionis actus est annullatus, etiam si in litteras vel scripturam redigatur, indè non convalescit. Abbas in *d. c. 13. n. 2.* nisi Jura expressè propter litteras eum convalidari dicant: sed nullibi robur tribuunt Jura promissioni Beneficii non vacantis in scripturam redactæ. Nec refert, quòd magis meditatio fiant, quæ scribuntur, & enixior se obligandi intentio colligatur ex scriptura; quia hæc solum procedunt, ubi secundum Jura actus valere potest; meditatio enim & inten-

N n n 3

tio

tio enixa agentis contra Jura prævalere nequit. Ad IV. Patet ex dictis, quia allegata *cc.* expressè loquuntur etiam de promissione, quam à Jure Sacro irritatam nec juramentum nec litteræ firmare aut convalidare possunt. Ad V. Eadem reperitur ratio in promissione, quam faciunt Patroni, quæ reperitur in promissione facta à Collatoribus: ubi autem est eadem ratio, censetur & esse eadem Juris dispositio, præsertim in materia favorabili, qualis est hæc irritatio promissionum Beneficii non vacantis, utpote spectans bonum publicum, & meliorem Beneficiorum provisionem ad salutem animarum.

Ad VI. Iste consensus nihil facit; cum immutare nequeat Jura absolute irritantia promissiones Beneficiorum nondum vacantium. Aliud est de pacto super hæreditate viventis, quod Jura Civilia non absolute irritant, sed solum sub conditione, *nisi consentiat ille, de cujus hæreditate agitur.*

Ad VII. Negatur sequela & paritas: Præbenda vacatura, quæ debetur ex dispositione Juris Canonico supernumerario, in gremium recepto, non tam ab homine, quam à lege seu ipso Jure promittitur: nos autem solum loquimur de promissione facta ab homine: hanc, non illam, irritant Jura Sacra superius adducta. Ad VIII. In illis *cc.* sermo est de Summo Pontifice, qui sine dubio conferre & promittere potest Beneficia & Præbendas necdum vacantes; huic enim Jura, uti & ipsum Tridentinum exspe-

ctativas tollens, præjudicare aut potestatem limitare nequeunt; quæ & ipse Pontifex post Tridentinum rarissimè utatur hac sua potestate. Inferioribus autem ea omnino adempta est. Ad IX. Imprimis ibi specialiter ratificavit hanc potestatem delegatam: dein delegatio fuit tantum ad conferendam Præbendam primò vacaturam, adeoque ad conferendum Beneficium indeterminatum ac in genere, qualis collatio aut promissio Beneficii indeterminati nondum vacantis de Jure quo erat permissa. *c. 13. b. t.* non præbet occasionem optandæ captandæ mortis alienæ; Jure recentiori & istud reprobatum est. *2. eod. in 6.* Si verò potestas conferendi vel præsentandi generatim in specie ad certum Beneficium præri delegeretur, præsertim à Patrono, si aliquid vacare contingeret, contra Jura. Abb. in *c. fin. b. t. Vivian. in c. 13. b. t. in Ratio. circa finem.* Partim quia in Jure generaliter permissa est constitutio Patronatoris, Patrono autem nuptiam ratur prohibita, partim quia cessat periculum insidiandi vitæ. Episcopis autem & aliis Collatoribus Papæ inferioribus denegatur facultas delegandi potestatem conferendi Beneficia vacatura etiam generaliter tantum. *c. 11. b. t. & ibi Abb. u. s. Leuren. For. Benef. p. 2. q. 17. n. 8.* ne nimirum talis facultas exerceretur in fraudem. *c. nulla 2. b. t. licet* Vicario Generali generalem trans-

ultatem concedere permittatur Episcopus, P. Schmalzgruber ad h. t. n. 15. in fine.
Ad X. Ibi irritatur de facto tantum rati promissio, seu declaratur esse nullus; non de jure, seu quasi opus de jure fuisset sententia annullans. Ad XI. Imprimis Passerinus in c. 9. b. t. in d. n. 2. & alii negant, huic reservationi locum esse post Tridentinum. Deinde negatur paritas; nam per talem reservationem non acquiritur jus illi, in cujus favorem facta est reservatio, & Legato permissum adhuc est mutare voluntatem. Per l. 3. l. 8. de servis expectandis. Gonzal. ad h. t. c. 2. n. 14.
Quoniam concessio vel promissio Beneficii nondum vacantis, si valeret, immineret jus collatorio vel promissario, & conferens vel promittens mutare voluntatem non amplius posset; & adeo foret periculum optandi vel capiendi mortem alienam &c. Quæ fuit una ex rationibus, propter quas Jura

hujusmodi collationes vel promissiones voluerunt irritas. Ad XII. Aliqui cum Garcia de Benef. p. 10. c. 1. n. 4. negant, consuetudinem hujusmodi, etiam immemorabilem, introduci posse, utique quia putant irrationabilem esse. Deinde negatur, quod in Germania existet consuetudo promittendi propriè, seu cum intentione se obligandi, & alteri jus tribuendi ad Beneficia vacatura, cum videamus passim neglectis signaturis & promissionibus hujusmodi in speciem factis conferri & præsentari alios, ubi vacatura contigerit: quamvis igitur detur consuetudo dandi signaturas, & promittendi in speciem, tamen non per eas non acquiritur jus aliquod, vel rem, sed solam spem; quæ subinde consequitur effectum, præsertim apud illos, qui probro sibi ducerent non stare verbis suis, licet promissionem veram non continentibus.

TITULUS IX.

Ne Sede vacante aliquid innovetur.

DECISIO LXXXII.

De Capitulatione ante novi Episcopi Electionem à Capitulo facta.

SPECIES FACTI.

Aliquot abhinc annis quidam ex remota provincia hæc transiens percontabatur ex me, quid sentirem de hoc casu. Mortuus alicubi erat Epi-